

Overlegorgaan
Fysieke Leefomgeving

“

28
november
2023

OFL-CONFERENTIE |
**“BALANS IN
BELANGEN”**

OVERLEGORGAAN FYSIEKE
LEEFOMGEVING

www.ofl.nl | NOVEMBER 2023

Introductie

Op 28 november 2023 organiseerde het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) haar jaarlijkse werkconferentie. Dit jaar werkten leden en deelnemers in Het Huis in Utrecht rond het thema 'Balans in Belangen'. Een relevant thema na de verkiezingsuitslag van de week ervoor, waar de lezing door Josse de Voogd over buitenstaanders en gevestigden naadloos op inhaakte. Samen met de OFL-voorzitters en gastsprekers, maakten aanwezigen vervolgens in interactieve werksessies kennis met manieren om mensen samen te brengen, alle belangen op tafel te krijgen en om die keuzes te maken die de transitie verder brengen. De conferentie bracht de aanwezigen inspiratie, inzichten en methodieken voor het meenemen van álle relevante standpunten voor een vraagstuk. De dag gaf handvatten om actief aandacht te geven aan de stem van de minderheid. Deelnemers leerden te vragen, te luisteren en te balanceren.

De werkconferentie is niet alleen een plek om kennis op te doen, maar ook zeker om te netwerken en verbindingen te leggen. Van deze mogelijkheid maken de aanwezigen tijdens de lunch uitgebreid gebruik. Het bruist bij binnenkomst in de foyer van Het Huis in Utrecht.

Opening

Dagvoorzitter: Daphne Teeling

Programmaleider IVN Natuureducatie

In de theaterzaal start Daphne Teeling met een reflectie op de rollen die wij allemaal hebben. Vanuit die rollen hebben we allemaal behoeften en belangen. De OFL-voorzitters zoeken dagelijks de balans in al deze belangen en dat is soms best ingewikkeld. Want hoe ga je om met op sentiment gestoelde meningen? Wat als objectieve feiten verzet oproepen? Op deze werkconferentie krijgen de aanwezigen tijdens workshops en lezingen inzicht in hoe je met dit soort uitdagingen om kan gaan.

“

Er is nog veel om over verrast te worden.
Daarvoor hebben we wel een nieuwsgierige
houding nodig.

”

[https://nos.nl/verkiezingen/2023/verkiezingen-in-kaarten-ww-ook-populair-in-biblebelt-ook-in-noord-oosten](https://nos.nl/verkiezingen/2023/verkiezingen/2023/verkiezingen-in-kaarten-ww-ook-populair-in-biblebelt-ook-in-noord-oosten)

Spreker: Josse de Voogd

Schrijver van de Atlas van Afgehaakt Nederland

Hoe betrek je buitenstaanders en gevestigden?

Dat vraagt om inzicht in wie dit zijn. Josse de

Voogd is al op jonge leeftijd gefascineerd door de

geografie van stemgedrag. Onder veel gelach

vertelt hij wat rolluiken, bakfietsen en

hipstercaféetjes te maken hebben met politieke

voorkeur. Dat Amsterdam de minst gemiddelde

gemeente is van Nederland. En waar

verschuivingen in stemgedrag vandaan komen.

Een relevant verhaal dat duidelijk veel

herkenning oproept, zeker vlak na de

verkiezingen van vorige week.

Lezing

WERKSESSIE 1: HOE GEEF JE DE NATUUR EEN PLEK AAN TAFEL? DE NATUUR ALS RECHTSPERSOON

Gespreksleider: Jessica den Outer
Milieujuriste & auteur 'Rechten voor de natuur'

Rechten voor de natuur is de snelst groeiende juridische beweging van deze eeuw. Maar hoe krijg je niet-menselijke stemmen aan tafel? In deze sessie ervaren aanwezigen de betekenis ervan bij complexe opgaven in de fysieke leefomgeving. Dit werd zichtbaar in de reflectie van OFL-voorzitter Sybilla Dekker op het Noordzeeoverleg.

Kun je de Waddenzee een stem geven? En zo ja, hoe wordt dat dan georganiseerd?

Stel je eens voor hoe het is om een bruinvis, zeehond of vogel op zee te zijn.

In deze sessie werd duidelijk dat er wereldwijd steeds meer gebeurt voor de rechtspositie voor de natuur. In Nederland krijgt de stem van de natuur - ook wettelijk - steeds vaker een plek aan tafel. In het Noordzeeoverleg wordt bijvoorbeeld, naast de verschillende menselijke belangen, ook het belang van de Noordzeenatuur meegenomen. Deze nieuwe inzichten en inspirerende voorbeelden leidden tot mooie discussiepunten en een dynamisch gesprek.

“ Het Noordzeeoverleg is een voorbeeld van hoe de natuur een plek aan de tafel heeft. ”

WERKSESSIE 2: DE KUNST VAN HET VRAGEN STELLEN

Gespreksleider: Puck van Dijk
Praktisch filosoof - Denksmederij

In de socratische gespreksmethode staan onderzoeken en vragen stellen centraal. In deze sessie kwamen gemeenschappelijke delers, beelden en aannames aan de orde. OFL-voorzitter André van der Zande verbindt dit aan praktijkervaringen bij het Natuurinclusief Nationaal Overleg (NiNO).

Het is moeilijk maar heel waardevol om actief te luisteren en niet in de oplossende modus te schieten.

We kunnen alleen conclusies trekken uit de dingen die gezegd zijn.

Deelnemers gingen tijdens dit mini-socratisch gesprek onder kundige begeleiding op zoek naar wijsheid. Zij keken in de rol van toehoorder of gespreksvoerder zonder oordeel naar een dilemma. Het dilemma tussen natuurinclusiviteit en de energietransitie stond hierbij centraal. Want wat doe je wanneer de spouwmuur isoleren betekent dat vleermuizen hun verblijfplaats kwijtraken? Aanwezigen leerden door actief te vertragen op een andere manier naar een vraagstuk te kijken. En wat blijkt: niets zeggen en actief luisteren is nog best lastig.

“

Het is mooi in deze tijd van snelle oordeelsvorming te vertragen en op deze manier het gesprek te voeren.

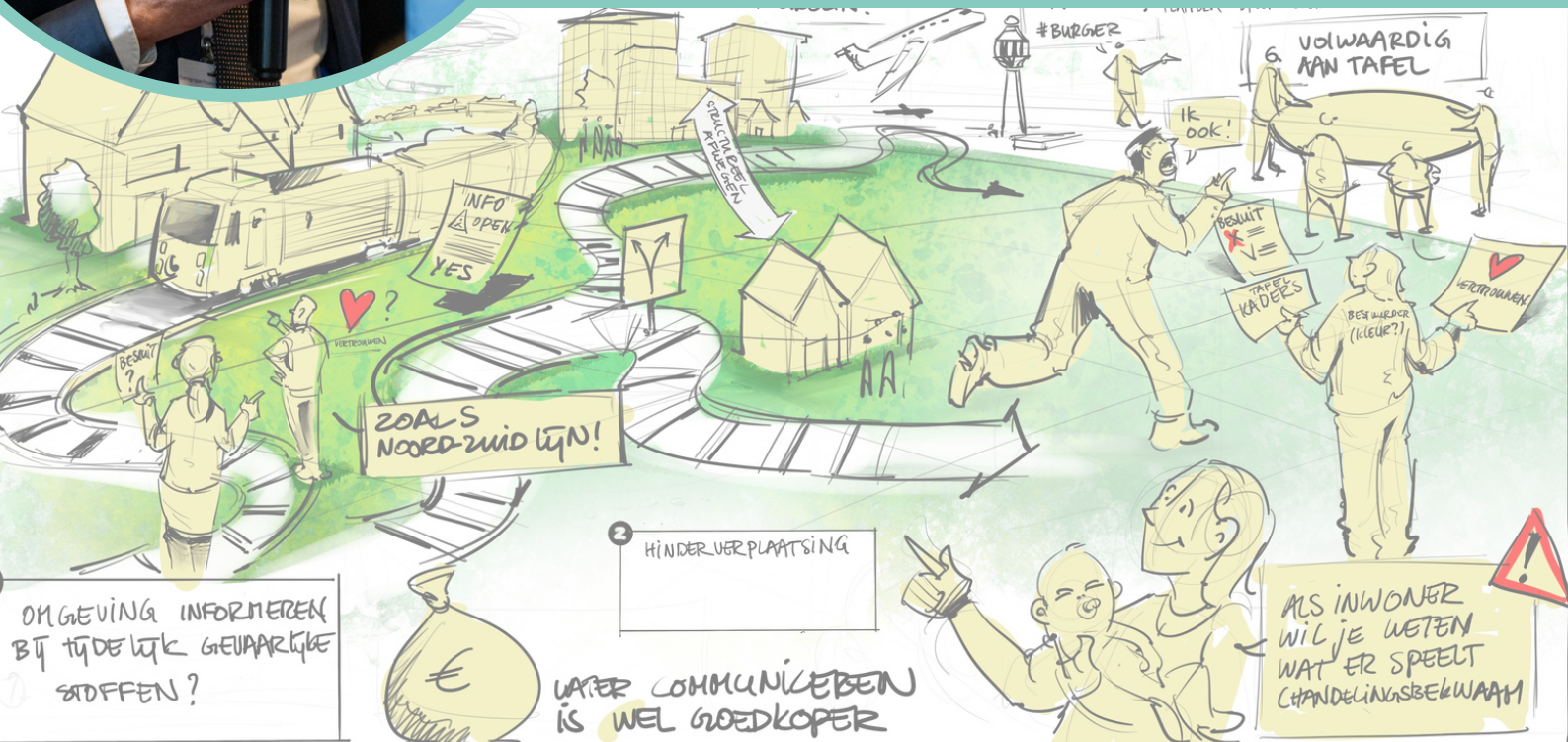
”

WERKSESSIE 3: LEREN BALANCEREN VOOR VERTROUWEN EN GELIJKWAARDIGHEID

Gespreksleider: P2

Experts in 'Verbindend Onderhandelen'

Balans in complexe opgaven bestaat niet. Maar je kunt wel leren balanceren. Tijdens deze sessie gaat het gesprek over dilemma's in complexe opgaven, omgaan met invloeden van buitenaf en de rol van vertrouwen en gelijkwaardigheid. OFL-voorzitter Johan Remkes past dit toe op OFL-platform 'Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving'.

De sessie over verbindend onderhandelen mocht rekenen op veel interesse, de zaal was dan ook bomvol en zat vol met vragen. Na een korte uitleg, kwam de theorie onder bezielende leiding van Johan Remkes en P2 tot leven in voorbeelden vanuit de OFL-praktijk. Deelnemers werden uitgedaagd letterlijk over de streep te stappen bij dilemma's. De meningen liepen sterk uiteen. Dit leidde tot interessante discussies, maar gaf ook duidelijk aan hoe ingewikkeld verbindend onderhandelen is.

“ **Verbindend onderhandelen kost tijd, maar voorkomt weerstand en vertragingen in het proces.** ”

WERKSESSIE 4: DE DYNAMIEK VAN HET WIJ-ZIJ DENKEN

Gespreksleider: Guido Rijnja

Communicatieadviseur bij de Rijksvoorlichtingsdienst

Hoe verhelp of verklein je tegenstellingen?

Met theorieën vanuit dilemmalogica en polarisatie richtte deze sessie zich op de dynamiek van het wij-zij denken. Samen met OFL-voorzitter Kees Vendrik van het Nationaal Klimaat Platform (NKP), bespreekt Guido Rijnja wat er gebeurt in het stille midden, terwijl tegenpolen de aandacht opeisen.

“
Mensen willen weten waar ze staan in een verhaal. Ze ervaren een diepe behoefte aan erkenning en liefde.
”

“
Het is essentieel om in gesprek te gaan en de fundamentele vraag te stellen: "Is dit mijn wereld?"
”

Wat doen zaken als de harde politieke strijd en gebrek aan erkenning van ongelijkheden met bepaalde groepen? Tijdens deze interessante sessie werden aanwezigen aan het denken gezet over verschillende perspectieven in de samenleving. Aan de hand van vragen uit de zaal, de praktijk van het NKP en recente politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, werd de theorie rond het wij-zij denken verdiept. Daarbij kwam het belang van dialoog, erkenning en betrokkenheid voor duurzame verandering naar voren.

“ Als het beleid niet levert voor een grote groep mensen, is er een gevaar voor afwijzing. ”

WERKSESSIE 5: RUIJITE MAKEN VOOR HET ANDERE GELUID! LEER LUISTEREN NAAR DE 'NEE'

Gespreksleider: Tobijn de Graauw en Anna Kogut
Secretarissen Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

**Hoe leer je luisteren naar de minderheid?
Hoe ga je om met weerstand bij polarisatie?**
Tijdens 'Het Gesprek op Voeten', een techniek vanuit Deep Democracy, verkennen aanwezigen met OFL-voorzitter Johan van der Gronden inclusieve besluitvorming bij conflicten. Een zoektocht naar een nieuwe balans waar het meerderheidstandpunt verrijkt wordt met de wijsheid van de minderheid.

Als je tot de meerderheid behoort, vergeet je nog weleens dat er ook nog andere meningen zijn.

Vraag eens actief: "Wie denkt er iets anders?".

Hoe zorg je voor inclusieve besluitvorming? Na een theoretische inblik in polarisatie en Deep Democracy, startte een 'gesprek op voeten'. Een methode waarbij ieders stem wordt gehoord, ieders stem telt en die helpt het conflict aan te gaan en het beste besluit te nemen. Niet alleen op basis van rationele besluitvorming, maar ook de emotionele onderstroom. Een workshop die helemaal aansluit op de tijd van nu.

“ Je kunt de onderstroom wel onderdrukken, maar dan komt hij toch weer naar boven. ”

WERKSESSIE 6: WAT IS DE SLEUTEL(METHODE) TOT VERANDERING?

Gespreksleider: Nynke Tromp
Associate professor Social Design TU Delft

Hoe helpen innovaties en interventies ons onze leefwereld vorm te geven door anders te kijken, denken en doen. Key Enabling Methodologies (KEM's) stonden tijdens deze sessie centraal: methodologieën die helpen bij het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. OFL-voorzitter Marleen Stikker nam daarbij haar ervaringen mee.

De oplossing ligt buiten de comfortzone, namelijk denken zonder begrenzing zoals kinderen dat doen.

Door samen naar een oplossing te kijken, voorkom je een competentiestrijd.

Met alle transitie die momenteel spelen, staan we voor een grote maatschappelijke uitdaging. Tijdens deze workshop werd duidelijk dat hierbij naast technologische, ook sociale innovatie van groot belang is. Om de maatschappij mee te nemen in die transitie, zijn KEM's een mooie tool. Marleen Stikker liet tijdens de sessie zien deze methodologieën volledig te omarmen. Zowel de theorie rondom de KEM's als de benodigde competenties kwamen uitgebreid aan de orde.

“ Als je werkelijk een goede dialoog voert, kom je vaak wel tot gezamenlijke overeenstemming. ”

“

Over Deep Democracy: we moeten
beter luisteren, volgens mij is dat heel
logisch toch?

”

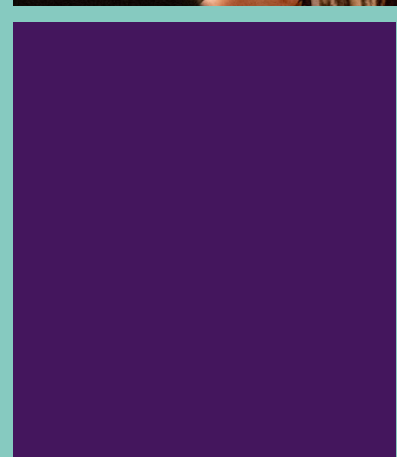
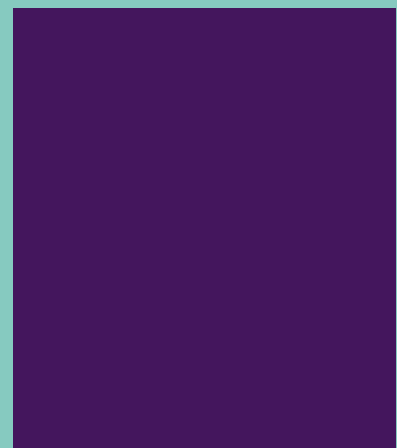

Spreker: Andries Tunru

Cabaretier en improvisatieacteur

De theaterzaal transformeerde bij binnenkomst van Andries Tunru, die de lachers al snel op zijn hand had. Met input van de aanwezigen zong hij een 90's R&B-ballad over het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor en goede gesprekken. Hij las een pagina uit zijn dagboek gebaseerd op de ervaringen van de aanwezigen tijdens de werkconferentie. Tenslotte gaf hij vleermuizen een stem in een freestyle rap over deep democracy, eerlijk delen en natuurinclusiviteit.

wrap-up

De lezing, werksessies en de improvisatie maakten veel tongen los. Tijdens de borrel werd dan ook uitgebreid doorgesproken. Over polarisatie. Over luisteren. Over vragen stellen. Een ding was duidelijk: het gesprek voeren over verbinding, bracht op deze dag verbinding tot stand.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Rijnstraat 8 | 2515 xp Den Haag
Postbus 20901 | 2500 ex Den Haag
info@ofl.nl

Kijk voor meer informatie op
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

November 2023

